

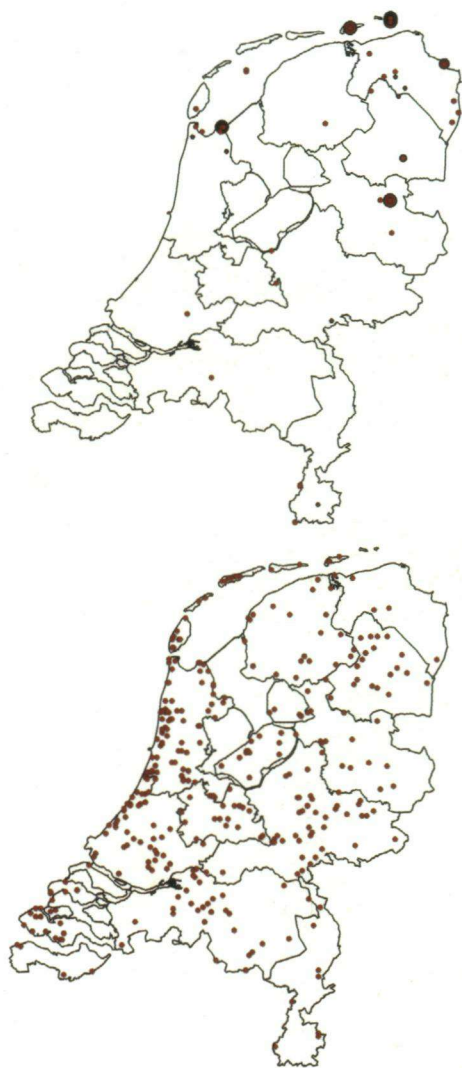
De zomer van 2006 was wel een heel bijzondere. Juli en september erg warm (misschien is snikheet een beter woord) en tussendoor een natte augustusmaand. Bijzondere meldingen kwamen gedurende de warme dagen bijna dagelijks binnen. In deze aflevering vooral aandacht voor de bijzondere waarnemingen van dagvlinders. Een volgende keer blikken we terug op de bijzondere nachtvlinders en libellen van 2006.

Invasies

Tekst: Dick Groenendijk
De Vlinderstichting

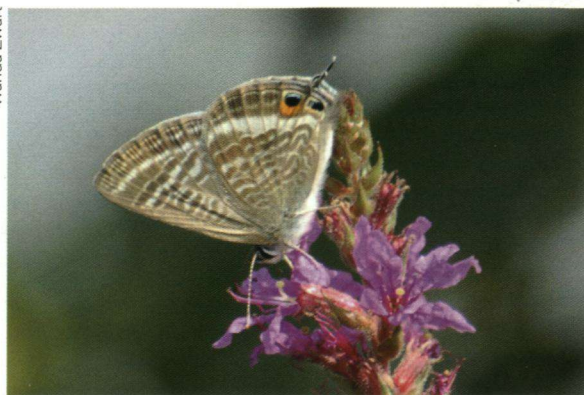
Twee fenomenen trokken in de zomer van 2006 de aandacht. Er waren zeer veel resedawitjes en - het leek een beetje op een herhaling van 1995 - er was een grote invasie van rouwmantels. De waarnemingen van resedawitjes kwamen binnen vanaf ongeveer half juni. In eerste instantie waren het er maar een paar en wees niets nog op de explosie die zou volgen, maar met de warmte van juli kwamen ook de hogere aantallen. In bijgaand kaartje staan alle waarnemingen die we tot eind september hebben ontvangen. Opvallend is het hoge aantal waarnemingen in de noordelijke helft van Nederland. Met name de provincie Groningen, maar ook de kop van Noord-Holland hebben hun deel gekregen. Sinds een paar jaar wordt het resedawitje gesplitst in twee soorten. In Frankrijk en Spanje komt de zuidelijke soort *Pontia daplidice* en in Duitsland en Polen komt de soort *Pontia edusa* voor. De verspreiding van de waarnemingen in Nederland maakt het het meest waarschijnlijk dat we in 2006 te maken hebben gehad met oostelijke resedawitjes.

De rouwmantels kwamen heel abrupt Nederland binnen. Vanaf begin augustus in een periode met noordelijke winden, waren er binnen een paar dagen enkele honderden meldingen. De meeste waarnemingen kwamen uit het noordwestelijke deel van Nederland. Als je beide factoren samen neemt, dan ligt het voor

Alle waarnemingen uit 2006 die tot en met eind september zijn ontvangen; boven het resedawitje (hoe groter de stip hoe meer exemplaren) en onder de rouwmantel.

Wanda Zwart

Het 'Arnhemse' tijgerblauwtje.

de rouwmantel voor de hand om aan te nemen dat de vlinders uit Scandinavië afkomstig waren. Ook voor deze soort staan de waarnemingen in bijgaand kaartje. In alle provincies zijn rouwmantels gezien, maar de meeste waarnemingen komen toch wel uit de westelijke helft van Nederland.

Tijgerblauwtjes

Iedereen die de nieuwe dagvlinderatlas heeft aangeschaft, kan nalezen dat er tot en met 2003 elf waarnemingen van het tijgerblauwtje in Nederland waren, waarvan overigens drie in 2001 en twee in 2003. In de nazomer van 2006 zijn er maar liefst op minstens zes locaties tijgerblauwtjes gezien. De eerste exemplaren waren er op 16 (Arnhem) en 17 augustus (Kloetinge). Op 24 augustus (Waalre), 2 (Zevenaar) en 4 september (Wissenkerke) volgden nieuwe meldingen. Verrassend waren de minstens vier verschillende exemplaren in Landgraaf tussen half en eind september. Het is heel goed mogelijk dat het tijgerblauwtje in de toekomst vaker in Nederland zal opduiken. Opletten dus.

Extra generaties

Een ander heel opmerkelijk fenomeen van 2006 waren de extra vliegperiodes die sommige soorten lieten zien. Door het hete weer in juli zijn rupsen van een aantal soorten zo snel ontwikkeld dat er een extra generatie optreedt. In voorgaande jaren was dat voor landkaartje en kleine ijsvogelvlinder soms ook al het geval en ook in 2006 zijn deze soorten in september nog in behoorlijke aantallen gevonden. Zeer bijzonder is de extra tweede generatie die geconstateerd is bij de grote vuurvliinder in de Weerribben. In de nieuwe dagvlinderatlas wordt gemeld dat dit bijzondere verschijnsel in heel zeldzame gevallen kan optreden. Vaak gaat het dan om slechts enkele vlinders die eind augustus of in september worden gezien. In september 2006 ging het om enkele tientallen vlinders en sommige waarnemers zagen zelfs hogere aantallen in de late nazomer dan tijdens de normale vliegtijd in juli. Het was in 2006 dus een wel heel bijzonder verschijnsel.